

۱۱۸۱۱۶
۳۹۹، ۷، ۴۱

سلسله مباحث اعتقادی

حلقه‌ی سوم

خدا

www.ketab.ir

دکتر سید محمد بنی هاشمی

سرشناسه: بنی هاشمی، سید محمد، ۱۳۳۹
عنوان و نام پدیدآور: معرفت خدا؛ سلسله مباحث اعتقادی،
حلقه‌ی سوم / سید محمد بنی هاشمی.
مشخصات نشر: تهران: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۳۴۰ صفحه
شابک جلد سوم: ۱- ۷۱۷-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸
شابک دوره: ۱- ۶۷۶-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
موضوع: خدا شناسی
رده‌بندی کنگره: ۲۱۷
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۷۹۴۱۷

شابک ۱-۷۱۷-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸ | ISBN 978-964-539-717-1

معرفت خدا

سلسله مباحث اعتقادی (۳)

سید محمد بنی هاشمی

ناشر: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

صفحه‌آرایی: شبیر / ۷۷۵۲۱۸۳۶

چاپ: صبا

کلیه حقوق اعم از تکثیر، انتشار و بازنویسی (چاپی، صوتی، تصویری،
الکترونیکی و pdf) برای ناشر محفوظ است.

اینستاگرام:
monir_publisher

تهران، خیابان مجاهدین، چهارراه آبسردار، ساختمان پزشکان، واحد ۹
تلفن و فاکس: ۷۷۵۲۱۸۳۶ (۶ خط)

پست الکترونیک:
info@monir.com

کانال تلگرام:
telegram.me/monirpub

فهرست مطالب

۱۵	پیش‌گفتار
۲۱	بخش اول: اثبات عقلی صانع متعالی
۲۳	مقدمه
۲۵	فصل ۱: اثبات صانع برای مصنوعات ظاهری
۲۵	ضرورت اثبات صانع
۲۶	شگفتی‌های عالم: نشانه‌ی اثبات صانع
۲۷	نشانه‌های مصنوعیت در بدن انسان
۳۰	بسیست و دو نشانه‌ی مصنوعیت در جسم و روح انسان
۴۴	اگر مصنوع بودی، چگونه بودی؟!
۴۶	سه نشانه برای اثبات صانع
۴۷	فصل ۲: اثبات صانع برای صُنع الهی
۴۷	نور علم و عقل: واسطه‌ی اثبات صانع

- ۴۸ اثبات عقلی ربّ برای «صنع» الهی
- ۵۰ نیاز صنع به صانع متفاوت با نیاز مصنوع به صانع
- ۵۱ خداوند، جاعل ظلمات و نور
- ۵۲ خداوند، خالق موت و حیات
- ۵۳ خداوند، خالق، مدبّر و مقدرّ نور
- ۵۴ صنع خدا: حجاب نورانی میان صانع و مصنوعات
- ۵۵ اثبات حجاب میان خدا و مخلوقات
- ۵۶ اسناد «وحدت وجود» به قرآن کریم!
- ۶۲ معنای صحیح آیات ۷۳ و ۷۴ سوره‌ی مؤمن
- ۶۴ تفسیر آیات ۲۸ تا ۳۰ سوره‌ی یونس
- ۶۵ معنای صحیح آیات ۶۲ و ۶۳ سوره‌ی قصص
- ۶۷ نفی عینیت خدا و مخلوقات
- ۶۷ نفی حجاب بین خدا و مخلوقات
- ۶۸ حجاب الهی: غیر معلوم و غیر محدود
- ۶۹ معنای صحیح احتجاج خداوند
- ۷۱ فصل ۳: عدم شباهت صانع با صنع و مصنوعات
- ۷۱ لزوم عدم شباهت صانع با مصنوعات
- ۷۳ ۱ - ترکیب و تألیف ظاهری
- ۷۳ ۲ - حدوث
- ۷۳ ۳ - انتقال از کوچکی به بزرگی
- ۷۴ ۴ - انتقال از سیاهی به سپیدی
- ۷۴ ۵ - انتقال از توانایی به ناتوانی
- ۷۴ فراگیر بودن نیاز در سراسر وجود مصنوعات
- ۷۸ تبدیل «مدلول علیه» به «دلیل»، در فرض شباهت صانع با مصنوعات
- ۸۰ امتناع صانع از هرچه در مصنوع امکان وقوع دارد

۸۱	امکان وقوع؛ فقط در قلمرو مصنوعات
۸۲	امتناع ائصاف صانع به آنچه خود جاری فرموده
۸۴	افتراق صانع از مصنوعات
۸۵	اثبات حجاب پس از نفی آن
۸۶	سز حجاب بودن «خلقت» میان خالق و مخلوق
۸۸	مراد از افتراق صانع و مصنوع
۸۹	بینونت خدا و مخلوقات
۹۰	علم: نشانه‌ی صانع مابین با مصنوعات
۹۱	شبهت مصنوعات؛ نشانه‌ی شبیه نداشتن صانع
۹۲	صانع فراتر از وجود و معدوم
۹۳	صانع: شایسته از وجود و عدم
۹۵	عدم شباهت فاعل با مل
۹۶	تباین میان فاعل با فعل و مفعول
۹۹	بخش دوم: معرفت صانع متعال
۱۰۱	فصل ۱: یک مرحله بودن اثبات و معرفت صانع
۱۰۱	وابسته بودن اثبات یک چیز به معرفت آن
۱۰۱	اثبات «نور علم» فرع بر معرفت آن
۱۰۲	اثبات صانع بر اساس معرفت بسیط نسبت به او
۱۰۳	تفاوت تذکر به اثبات صانع با تذکر به نور علم
۱۰۴	تذکر به نجات دهنده از گرفتاری‌ها
۱۰۵	تذکر دیگر به «منجی» بودن خداوند
۱۰۷	سابقه‌ی معرفت خداوند در افراد بی‌ایمان
۱۰۸	معرفت فطری پیشین
۱۰۹	«فطرت» در لغت
۱۱۰	«فطرة الله» در قرآن کریم

- ۱۱۱ ..... «صبغة الله» در قرآن مجید
- ۱۱۱ ..... زاده شدن هر مولودی بر معرفت فطری
- ۱۱۳ ..... معرفتی غیر شبیه به معرفت نور و ظلماتیات
- ۱۱۴ ..... هیچ‌کاره بودن انسان در طریق معرفت خداوند
- ۱۱۵ ..... اعتراف به عجز از معرفت: تنها راه سلوک طریق معرفت خدا
- ۱۱۶ ..... احتمال غفلت نسبت به عجز از معرفت در افراد عادی
- ۱۱۷ ..... اثبات صانع و معرفت صانع، دو روی یک حقیقت
- ۱۱۹ ..... بود این ویژگی در اثبات و معرفت نور
- ۱۱۹ ..... فطرت عقلائیه: مصداق فطره الله
- ۱۲۰ ..... آراء روح عاقل: نتیجه‌ی فطرت عقلائیه
- ۱۲۱ ..... آرامش و ارضاء: معیارهای نیکی و گناه
- ۱۲۲ ..... طغیان روحی انسان
- ۱۲۳ ..... مستی قدرت و علم
- ۱۲۵ ..... جنبه نداشتن انسان برای کمالات
- ۱۲۶ ..... سرشته شدن نفس انسان بر بی‌ادبی
- ۱۲۷ ..... آرامش فطری، متفاوت با رضایت شهوانی
- ۱۲۸ ..... معرفت فطری پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام علی علیه السلام
- ۱۳۳ ..... نظریه‌ی اول: فطرت ادراکی و فطرت احساسی
- ۱۳۵ ..... نقد و بررسی فطرت ادراکی
- ۱۳۷ ..... دلیل اول در ردّ فطرت ادراکی
- ۱۳۸ ..... دلیل دوم در ردّ فطرت ادراکی
- ۱۳۸ ..... دلیل سوم در ردّ فطرت ادراکی
- ۱۴۰ ..... نقد و بررسی نظریه‌ی فطرت احساسی
- ۱۴۱ ..... نظریه‌ی دوم: فطرت، علم حضوری نفس به خود و خدا
- ۱۴۲ ..... نقد و بررسی نظریه‌ی «فطرت، علم حضوری»
- ۱۴۴ ..... نظریه‌ی سوم: فطرت، وجدان نیاز به توحید، نبوت و ولایت

۱۴۴	نقد نظریه‌ی: فطرت، وجدان نیازمندی به توحید، نبوت و ولایت
۱۴۷	فصل ۲: ویژگی‌های معرفت خداوند
۱۴۷	کاربردهای لفظ «معرفت»
۱۴۸	کاربرد اول: علم
۱۴۸	کاربرد دوم: علم به «عین» چیزی
۱۵۰	۱. برد سوم: دانش حسی
۱۵۱	۲. کاربرد چهارم: آرامش و اطمینان خاطر
۱۵۲	۳. کاربرد پنجم: ادراک امر بسیط جزئی
۱۵۳	کاربرد ششم: تکرار
۱۵۴	محدور اطلاق «و» خدا، متعال
۱۵۵	محدور اطلاق «ذات» خداوند
۱۵۶	ممنوع بودن عقلی انکار صانع
۱۵۷	اثبات هر چیز با ائیت و مائیت
۱۵۸	معانی خاص «ائیت» و «مائیت»
۱۵۹	ضرورت نفی تشبیه از صانع مصنوعات
۱۶۱	تعبیر به «معرفت ذات» به خاطر ضیق لفظ
۱۶۲	اعتبار رساله‌ی «توحید مفضل»
۱۶۴	خلاصه‌ی ماجرای حدیث مفضل
۱۶۶	برتر بودن خالق از مرتبه‌ی عقل
۱۶۸	حدّ عقل در معرفت خالق
۱۶۹	«معرفت» و «اثبات» نامیدن آن چه نصیب عارف به خدا می‌شود
۱۷۰	حدّ فهم عاقل از صفات خالق
۱۷۱	فوقیت خالق «بما لا نهایه له» از هر مثالی
۱۷۳	معروفیت در عین غیب مطلق بودن
۱۷۴	دعای احتجاب

- ۱۷۶ ..... مجال دانستن «معرفت در عین احتجاب» در عرفان اصطلاحی
- ۱۷۸ ..... بالاترین حد معرفت خدا (!) در عرفان بشری
- ۱۸۰ ..... نفی کلی معرفت خدا در عرفان بشری
- ۱۸۳ ..... فصل ۳: احکام و آثار معرفت خداوند
- ۱۸۳ ..... روشن‌گر نبودن هیچ مفهومی از ذات پروردگار
- ۱۸۴ ..... مفهوم لفظ «الله»
- ۱۸۵ ..... دو مفهوم دیگر برای «الله»
- ۱۸۸ ..... مفاهیم «توم» و «مقلب» و «رب»
- ۱۸۹ ..... «قریب» شناخت خداوند
- ۱۹۰ ..... «عظیم» شناخت خداوند
- ۱۹۱ ..... «انیس» و «موسس» شناخت خداوند
- ۱۹۲ ..... «حیا» از خدا در خلوت و برای
- ۱۹۳ ..... معرفت خداوند: فراتر از مرتبه‌ی با
- ۱۹۵ ..... معرفت خدا: فراتر از توان و تکلیف بشر
- ۱۹۶ ..... فضایل شگفت معرفت خداوند
- ۱۹۹ ..... اولین نشانه‌ی معرفت خدا: خوف
- ۱۹۹ ..... تنبیه عقلی به لزوم خوف از خدا
- ۲۰۰ ..... وجدان خوف از خداوند
- ۲۰۲ ..... نشانه‌های خوف در دعای سحر ماه مبارک رمضان
- ۲۰۴ ..... گریه: نشانه‌ی خوف از خدا
- ۲۰۵ ..... گریه‌ی امیرالمؤمنین علیه السلام از خوف خدا
- ۲۰۸ ..... دل‌کندن از دنیا: نشانه‌ی خوف
- ۲۰۹ ..... دومین نشانه‌ی معرفت خدا: زهد در دنیا
- ۲۱۰ ..... معرفت صحیح و غیر صحیح
- ۲۱۲ ..... سومین نشانه‌ی معرفت خدا: خُزن

۲۱۳	.....	اسباب حزن مؤمن در دنیا
۲۱۶	.....	نشانه‌های عرفان حقیقی و عرفان جعلی
۲۲۰	.....	شادی مؤمن
۲۲۲	.....	چهارمین نشانه‌ی معرفت خدا: عذرپذیری
۲۲۳	.....	خودشناسی شرط خداشناسی
۲۲۴	.....	خودشناسی در دعای ابوحمزه‌ی ثمالی
۲۲۹	.....	خودشناسی مقدمه‌ی عذرپذیری
۲۳۳	.....	فهرست منابع

www.ketab.ir

پیش‌گفتار

ده سال از انتشار دفتر اول کتاب توحید می‌گذرد که مباحث عقلی و نقلی «اثبات صانع» در آن مطرح شد و در سه دفتر بعدی نیز به ترتیب مباحث مربوط به معرفت پروردگار، توحید و آیات راسته الهی آمده بود.

اکنون که به فضل الهی و عنایه مه‌اولی، سلسله مباحث اعتقادی جدید در حال تنظیم است، مطالب چهار دفتر کتاب توحید با ریکردی کامل‌تر و منظم‌تر از گذشته ارائه می‌شود، ان شاء الله.

در نگارش جدید، ارتباط مبنایی و عمیق میان اثبات «صانع» و «معرفت خداوند» مورد واکاوی و دقت نظر قرار گرفته و روشن شده است که این دو با هم و در یک مرحله، تحقق پیدا می‌کنند. البته تفاوت‌های میان مفاهیم این دو، کاملاً معین و محفوظ مانده، اما یکی بودن مصادیق این دو، کاملاً تبیین گردیده است.

علاوه بر این نکته‌ی محوری، تفاوت میان «مصنوعات» و «صنع» خداوند نیز نسبتاً به طور مبسوط مورد توجه واقع شده و نیاز هر مقوله به «صانع»، به صورت جداگانه توضیح داده شده است.

سومین محور مهم در حلقه‌ی سوم از سلسله مباحث اعتقادی، تفکیک مرتبه و ساحت «خالق» از مرتبه‌ی «خلق» و از ساحت «مخلوقات» است که بر اساس آن چه در دو حلقه‌ی قبلی (نور علم و نور عقل) آمده، تشریح شده است.

چهارمین محور جدیدی که در کتاب حاضر به چشم می‌خورد، تفاوت بنیادین میان «معرفه الله» و سایر معرفت‌هایست که در چهار دفتر کتاب توحید، به صورت فعلی، مورد توجه نبوده است.

این چهار محور، پایه و اساس تفاوتی است که میان رویکرد جدید بارویکرد ده سال گذشته، وجود دارد. همین تفاوت، باعث شده استفاده‌هایی که از قرآن کریم و احادیث اهل بیت علیهم‌السلام در کتاب‌های توحید صورت پذیرفته، در بعضی موارد، تغییر پیدا کند.

مجموع این تفاوت‌ها و تغییرات، حلقه‌ی سوم را نسبت به کتاب توحید، از جهاتی متمایز ساخته است. نگارنده با اقرار و اعتراف به اندک بودن بضاعت علمی خود در مباحث عمیق اعتقادی، بر این باور است که گاهی برخی نکات عقلی و وجدانی بر انسان مخفی می‌ماند و چاره‌ی این با تذکرات بعدی، همان نکات برای او روشن گردد.

در اثر این روشنایی، ممکن است رویکرد جدیدی به مباحث قبلی حاصل شود که در این صورت آیات و روایات نیز بهتر و روشن‌تر، قابل درک و فهم می‌گردند. اگر چنین اتفاقی رخ دهد، وظیفه‌ی عقلانی نویسنده اقتضا می‌کند که تبیین جدید خود را مستند به ادلّه‌ی عقلی و نقلی، به خوانندگان ارائه دهد و قضاوت میان رویکرد جدید و قدیم را بر عهده‌ی خود ایشان بگذارد. تنها خوانندگان فرهیخته‌ای که اهل مطالعه‌ی این‌گونه مباحث عمیق هستند، خود، قادر خواهند بود که قوت و ضعف دو رویکرد را نسبت به یکدیگر بسنجند.

هیچ نویسنده‌ای حق ندارد که به جای خوانندگان قضاوت کند و آنچه را که خود، صحیح می‌داند، به ایشان تحمیل نماید. وظیفه‌ی او ارائه‌ی ادلّه‌ی عقلی و مستند از رویکردی است که آن را بر رویکرد گذشته‌ی خود، ترجیح می‌دهد. بنابراین نمی‌تواند خود را متولی فهم و اندیشه‌ی خوانندگان کتابش تلقی کند، بلکه باید صرفاً ادلّه‌ی عقلی و نقلی خود را به ایشان ارائه دهد.

علمای بزرگوار و وارثان علوم اهل بیت علیهم‌السلام این درس بزرگ را به همه‌ی اهل قلم داده‌اند که در مقام بهره‌بردن از معارف الهیه، بسیار با احتیاط قدم بردارند و محصول تأملات علمی خویش را سخن‌نهایی و لایتنغیر قرآن کریم و پیشوایان الهی، تلقی نکنند.

بنابراین اگر پس از ده سال -کم‌تر یا بیش‌تر- به صورت مستدلّ و مستند به رویکردهای جدیدی در مباحث گذشته‌ی خویش، پی‌بردند، لازم است خوانندگان نوشته‌های خود را از آن‌ها آگاه کنند، که اگر این چنین نکنند، هم حقّ خداوند و اهل بیت علیهم‌السلام و هم حقّ مخاطبان خود را حرمت ننهاده‌اند.

با این توضیحات، نگارنده بر خود واجب می‌داند که در این سلسله از مباحث اعتقادی، یافته‌های عقلی و نقلی جدید خویش را در موضوعات مهمّی هم چون «معرفت خدا» و «توحید پروردگار» و «اسماء و صفات الهی» به کسانی که طالب این گونه هاله عمیقند، عرضه نماید. آن‌ها که اهلیت علمی لازم را برای درک این سطح از معرفت اعتقادی دارند، هم تفاوت رویکردها را عمیقاً درک می‌کنند و هم توانایی مقایسه‌ی نقاط ضعف و قوت آن‌ها را دارند. بنابراین آنچه در نهایت، مقبول نظر ایشان می‌افتد و به عنوان اعتقاد دینی و الهی برمی‌گزینند، بر عهده‌ی خود ایشان است. نویسنده، تنها وظیفه‌اش بیان روشن و مستدل از مطالبی است که ارائه می‌دهد.

ناگفته نماند که خوانندگانی در این سطح، به هیچ وجه در معارف اعتقادی، مقلد دیگران نیستند و نباید باشند؛ به حدّی که صورتاً مباحث تخصصی اعتقادی، تقلیدی نیستند. این مطالب برای اهل نظر و تأملات خاصّ معارفی مطرح می‌شود، نه برای عموم اهل ایمان که بدون توجه به این تفاسیر علمی، به خدای فطری، اعتقاد دارند و همین اعتقاد، برای ایشان کفایت می‌کند و نیاز به ورود در مطالب تخصصی ندارند.

با توجه به این توضیحات، اکنون حلقه‌ی سوم از سلسله مباحث اعتقادی، به اهل نظر و تعمق در موضوع «معرفت خداوند» عرضه می‌شود. بدین اساس، کتاب، تحت عنوان «اثبات صانع» و بخش دوم با عنوان «معرفت صانع» مطرح شده است. اثبات صانع خود به سه فصل تقسیم شده که ابتدا «اثبات صانع برای مصنوعات ظلمانی» و سپس «اثبات صانع برای صنّع الهی» و در پایان «عدم شباهت صانع با صنّع و مصنوعات» مورد بحث قرار گرفته است.

بخش دوم نیز در سه فصل مطرح شده که ابتدایک مرحله بودن اثبات و معرفت صانع مطرح شده، سپس ویژگی‌های معرفت خداوند و در فصل پایانی، احکام و آثار معرفت خداوند مورد بحث قرار گرفته است. روش کتاب، استناد به ادله‌ی عقلی و

نقلی در هر موضوع است که این دو، مؤید و مکمل یکدیگرند. طبیعی است که به اقتضای موضوعات مطرح شده، بسیاری از مطالب دفتر اول و دوم و برخی مطالب دفتر سوم کتاب توحید، در همین حلقه مورد استفاده قرار گرفته است.

اما از آنجا که رویکردی جدید-نسبت به سه دفتر کتاب توحید- در این حلقه‌ها دنبال می‌شود، اکثر مطالب، جنبه‌ی تکراری ندارد. تنها می‌توان گفت قسمت آخر از فصل سوم بخش دوم کتاب، تفاوت چندانی با دفتر دوم کتاب توحید ندارد.

تکمیل بحث توحید به ارائه‌ی حداقل دو حلقه‌ی دیگر نیازمند است که حلقه‌ی چهارم (از سلسله مباحث اعتقادی) تحت عنوان «توحید» و حلقه‌ی پنجم تحت عنوان «امان و صفات» طراحی شده است.

امید آن که تفحص الهی و برکات رضوی علیه السلام شامل حال نویسنده‌ی ناقابل شود تا این دو حلقه، هر چه زیاده‌تر، تهیه و تنظیم گردد. پیش‌بینی می‌شود که این سه حلقه، امهات چهار دفتر کتاب توحید را تکمیل کند.

قابل ذکر است که پیش‌نیاز جدی و اساسی حلقه‌ی سوم، مطالعه‌ی حلقه‌ی اول و دوم است به گونه‌ای که می‌توان گفت -و نه مطالعه‌ی دقیق آن دو حلقه، حق بحث در حلقه‌ی سوم، ادانمی‌گردد.

خداوند را در این روز بسیار مبارک می‌دانیم. تا بر ما منت گذارد و دعای خاص امروز را که بندگان صالح او به پیشگاهش عرضه می‌کنند، هر چه سریع‌تر اجابت فرماید و با عنایت خاص امام رؤوف علیه السلام، این تلاش واپس‌را از نویسنده‌ی سراپا تقصیر به احسن وجه قبول نماید.

اللَّهُمَّ وَ عَجَلْ فَرَجَ أَوْلِيَائِكَ وَ ارْزُقْ عَلَيْهِمْ مَظَالِمَهُمْ وَ اظْهِرْ بِالْحَقِّ قَائِمَهُمْ وَ اجْعَلْهُ لِدِينِكَ مُنْتَصِراً وَ بِأَمْرِكَ فِي أَعْدَائِكَ مُؤْتَمِراً اللَّهُمَّ احْفَظْهُ بِمَلَائِكَةِ النَّصْرِ وَ بِمَا أَلْقَيْتَ إِلَيْهِ مِنَ الْأَمْرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ مُنْتَقِماً لَكَ حَتَّى تَرْضَى وَ يَعُودَ دِينُكَ بِهِ وَ عَلَى يَدَيْهِ جَدِيداً غَضّاً وَ يُمَحِّضَ الْحَقَّ مَحْضاً وَ يَرْفُضَ الْبَاطِلَ رَفْضاً اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى جَمِيعِ آبَائِهِ وَ اجْعَلْنَا مِنْ صَحْبِهِ وَ أَسْرَتِهِ وَ ابْعَثْنَا فِي كَرَّتِهِ حَتَّى نَكُونَ فِي زَمَانِهِ

مِنْ أَعْوَانِهِ اللَّهُمَّ أَدْرِكْ بِنَا قِيَامَهُ وَ أَشْهَدْنَا أَيَّامَهُ وَ صَلَّى عَلَيْهِ وَ عَلِيَّهِ
السَّلَامَ وَ أَرْزُقْنَا سَلَامَهُ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ.^۱

خداوندا! و گشایش [امر] اولیای خود را بیش انداز و حقوق [آمال شده‌ی] ایشان را به آنان بازگردان و قیام‌کننده‌ی آنان را به حق، آشکار گردان و او را برای دین خود، یاور و در میان دشمنانت به فرمان خود، فرمانبر قرار ده. خدایا! او را با فرشتگان یاری دهنده و بدان امری که در شب قدر به وی القا فرموده‌ای، بیوشان؛ در حالی که برای تو انتقام گیرنده باشد، تا تو راضی شوی و دین تو به واسطه‌ی او و بر دستان او بازگردد؛ در حالی که نو و تازه است و او حق را به شایستگی، خالص گرداند و باطل را به طور کامل، مردود سازد. خداوندا! او و همه‌ی پدرانش، درود فرست و ما را از هم‌نشینان و خاندانش قرار ده. بازگشتش برانگیز! تا در زمان او، از یارانش باشیم. خداوندا! ما را به هر یک قیام نائل فرما و روزگارش را به ما بنمایان و بر او، درود و سلام فرست و سلام‌های رحمت خداوند و برکاتش را [از جانب وی] به ما بازگردان.

سید محمد بنی‌هاشمی

مشهد مقدس رضوی علی‌ه‌السلام - روز دحو الارض

۱۳۴۰ / ۵ / ۶ - ۱۱ / ۵ - ذی‌قعدة ۱۳۴۰